

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

EELK tänab

Täna, 2. oktoobril anname EELK tänukirjad üle Marika Švedkole ja Meeli Pärtelpojale. Õhtul kell viis annab peapiiskop Urmas Viilma Tallinna piiskoplikus toomkirikus Marek Rootsile EELK Teeneteristi III järgu, Kristjan Luhametsale EELK meediapreemia ja Kadri Isakile EELK aukirja.

Nii Kadri Isak kui Marika Švedko on kümme aastat töötanud Pauluse lastehoiu, Marika lastehoiu õpetajana ja Kadri lapsehoidjana. Tartu Maarja koguduse liikmena on Kadri juba varem osalenud Maarja koguduse lastetöös.

Meeli Pärtelpoeg on Tartu Pauluse videoülekannete koordinaator. Peale selle on ta laulnud naiskooris ning aastatel 1989 – 1992 oli ta koguduse noortejuht. Ka oma käsitööannet on ta kasutanud kodukiriku heaks.

Abiõpetaja Marek Roots on kirikuõpetajana teeninud 19 aastat, neist viimased neli Tartu Pauluses. Lisaks

on ta Pastoraadi piiblikooli üks eestvedajaid, Tartu Luterliku Peetri kooli kaplan, Piibliseltsi liige, Vennastekoguduse eestseisuse liige ning Vaimulike loosungite toimetaja.

Õpetaja Kristjan Luhamets pälvis tunnustuse Pereraadios ja e-Kirikus ilmuva sarja „Koguduse lugu” eest.

Lääne-Nigula saab uue kirikuõpetaja

15. oktoobril seab peapiiskop Urmas Viilma ametisse Lääne-Nigula koguduse uue õpetaja Kristo Hüdsi. Kaasa teenivad Lääne praost Kaido Saak ja seni 40 aastat Lääne-Nigula kogudust teeninud õpetaja Leevi Reinaru, kes jätkab koguduse abiõpetajana.

Kuigi Kristo Hüdsi sünnikodu asus Võrumaal, on ta üles kasvanud Pali-veres Läänemaal. Lääne-Nigulas on ta ristitud, leeritud ja laulatatud. Kristo ja Jane peres kasvab kolm last.

Robert Bunder on nüüd diakon Rannus

Robert Bunder lõpetas kevadel Tartu ülikooli usuteaduskonna magistriõppe ning võeti vastu doktorantuuri. Septembris võeti ta vastu Pastoraalseminari, mis tähendab valmistumist koguduse õpetaja tööks. Diakoniks ordineeriti Robert Bunder veebruaris 2021. Kaks aastat elas ta Kambjas ja oli praostkonna vikaardiakonina abiks Kambja koguduse teenimisel. Alates 1. juunist 2022 on ta mitte enam Tartu, vaid Valga praostkonna vikaardiakon. Koos perega asus ta elama Võrtsjärve äärde ning panustab nüüd Rannu koguduse teenimisse.

Robert ja Hanna-Liina Bunderi peres kasvab kaks tütart: 3-aastane Emilie ja peagi 1-aastaseks saav Anna.

Timo Švedko määrati kaplaniks

Konsistooriumi otsusega sai Tartu Maarja koguduse õpetaja Timo Švedko täiendava ülesande. Alates 1. augustist on ta Viru vangla kaplan. Ühe poole nädalast on ta nüüd Jõhvis ja teise poole Tartus oma koguduse ja pere juures. Varem tegutses ta ka abi-politseinikuna, milleks praegu enam aega ei jätku.

Uus raamat ilmub usupuhastuspühaks

TIMO JUNKKAALA

ÕIGE
VALESTI
MÕISTETUD
LUTHER

Usuisa Martin Luther jõudis palju õpetada ja kirjutada, tema tähendust Jumala Sõna selge ja puhta kuulutuse nõudjana on võimatu alahinnata. Ometi on teda tihti väärsti mõistetud, rääkimata sellest, et kõik Lutheri tsitaadid, mis maailmas ringlevad, ei pärinegi Lutherilt eneselt.

Raamatus „Õige valesti mõistetud Luther” vaatlleb teoloogia doktor Timo Junkkaala Lutheri enese tekstide abil kümneid Lutheri ja luterluse kohta esitatud väiteid. Ta lükkab ümber pealiskaudsed ja ekslikud järeldused, mida luterluse kohta on tehtud. Selgub, et see, mida Luther Jumala Sõnast leidis, võib endiselt üllatada.

Karl Lumiste: meil on vaja

Meie koguduse uus noortejuht on ka ise noor. Aasta eest kutsus kooliõde ta noorteõhtutele. Kevadel tegi ta südames otsuse Kristuse kasuks, suvel ütles leeritöötuse ning sügisel astub ametisse, et teekaaslaseks ja -juhiks olla teistele omasugustele.

Millisest kodust sa tuled?

Tulen perest, kus ma ei kasvanud üles kristlasena, aga minu vana-vanaisa oli küll kristlane. Samuti on kristlane minu onu. Need on minu lähemad kokkupuuted kristlusega suguvõsas. Kristlikud mõjutused on mu peres siiski kogu aeg olnud, sest mind on suunatud valima headust. Eelkõige tuleb meelde minu perest saadud traditsiooniliste pereväärtuste ideaal, mida on mulle vanemad rääkinud.

Kuidas sa jõudsid kristliku usu ja koguduseni?

Kristliku usuni jõudsin väga paljude erinevate tegurite mõjul. Esimene oli isiklik pool, milleks oli sisemise rahu leidmine. Ma soovisin leida jõu, mis minu enda elust puudus, jõu, mis oleks minu suunaja ja toetaja. Samuti soovisin leida lahendusi paljudele ühiskondlikele probleemidele. Küsisin endalt: "Kust tuleb headus?" Sellele sain vastuse Jumalalt. Mul on olnud olukordi, kus ma olen tundnud Püha Vaimu väge ning seejärel õige otsuse teinud. See on moraalne alustala. See alustala avaneb meile, ieseasi, kas me kuulame, analüüsime ning võtame kasutusele selle.

Tahtsin leida väärtused, mis panevad aluse ideaalsele ühiskonnale, ideaalile, mis on väärt pingutamist. Otsese tõuke andsid inimesed, kes kiirendasid minu kristlaseks saamise protsessi. Üks neist oli eelmine noortejuht Meribell Randoja, kes kutsus mind noorteõhtutele. Teine oli Robert Bunder, kes aitas mul paremat selgust saada selle aasta noortepäeval.

Valisin Pauluse koguduse, sest mul oli plaan tulla siia noortetööd tegema. Sel suvel käisin leerikoolis, mis oli meeldejääv. Sain ka ristitud. Leeris sain palju informatsiooni, kuid nagu elus ikka, jätsin meelde vaid kõige olulisema. Need olid nõuanded, mida saab kasutada praktilises elus.

Enamus mu sõpradest on kristlased.

Me kohtume noorteorganisatsioonis Noor Isamaa, kohtume kirikus ning võrkpallimängudel. Nende mõju on olnud igati positiivne. Eelkõige on nad arendanud minu arusaama usust. Muidugi on mind inspireerinud voorused, mis on iga kristlase kohus.

Täna oled sa Pauluse koguduse noortejuht. Kuidas nii juhtus?

Rääkisin Meribelliga eelmise hooaja lõpus. Ta arvas, et ma sobiksin uueks noortejuhiks. Ise olin ka nõus, sest koormus on väga sobiv koolielu kõrvalt. Näen iganädalast kohtumist kui võimalust areneda nii ise kui pakkuda teistele oma teadmisi. Eelkõige loodan tuua tuttavaid kristluse juurde, olles ise neile eeskujuks.

Mida noorteõhtutel tehakse ja miks sinna tulla?

Noorteõhtutel uurime enamasti Piiblit. See on meie põhiline missioon – Jumala sõna tundma õppimine. Alati ei pea see olema tavalises vormis, kus arutletakse loetut. Mõnikord tuleb

külalisesineja, kes saab rääkida valitud teemal. Peale selle on mõnikord ka kristlike laulude laulmist.

Noorteõhtule võiks tulla noor, et kohtuda omavanuste kristlastega. See on hea koht, kus on võimalik suhelda teistega ning saada tarmeks. See on osa nii koguduse kui ka kristlaskonna elust.

Sa käid Jaan Poska gümnaasiumi viimases klassis. Kui sageli tuleb ette, et räägite omaealistega usust ja Jumalast?

Sel aastal avanes mul võimalus ühineda Poska kristlaste palvegrupiga. See on koht, kuhu on koondunud meie kooli kristlased. Seal saab palvetada ning teistega oma elust rääkida. Näen seda kohta sarnasena noorteõhtule, kus saavad kristlikud noored koos aega veeta ning olla koos ühenduses Jumalaga.

Kui palju sa sporti teed?

Vabal ajal käin jõusaalis. Alustasin viis aastat tagasi ning olen jõudnud

saada paremaks!

praegu nii kaugele, et olen mõelnud ka võistlemisele. Alasid on jõusaalis käijal palju valida. Olen mõelnud, et järgmisel aastal lähen sõbraga käesurumise võistlusele.

Lisaks sellele, et jõusaalis käimine on hea füüsilisele ja vaimsele tervisele, on see tööriist enda ehitamiseks, et mõjutada ühiskonda enda välimuse ja olemusega. See tähendab nende omaduste arendamist, mida Jumal on andnud. Näiteks meestel tugevus, lihaselisus, julgus, enesekindlus jne. Neid arendades saame luua parema ühiskonna.

Möödunud suvel käisid sa palverännakul. Miks?

Käisin selle aasta suvel palverännakul Lõuna-Eestis. Läksin, sest sõbrad kutsusid ja ma polnud varem käinud. Ütlesin endale, et mida mul kaotada on! Teekond algas Urvastes missaga ning lõppes protsessiooniga Neitsi Maarja auks. Palverännak kestis kolm päeva, mille jooksul läbisime 76 kilomeetrit ning laulsime umbes kümme Roosipärga, mis on väga sügav palveviis. See on mõtisklemine Jeesuse ja Neitsi Maarja elu 20 erineva sündmuse üle, mida nimetatakse „saladusteks”. Rännak ei olnud minu jaoks raske, mis oli hea, sest nii oli parem keskenduda palvetele.

Minu jaoks oli see rännak tähtis, sest rännakul oli oma missioon. Selle tõi hästi välja isa Tomasz, kui ta ütles, et see ei ole lihtsalt matk, vaid palverännak, mille lõppedes me oleme teistsugused ning paremad inimesed. See oli ka minu eesmärk rännakul – saada Jumalaga lähedasemaks.

Kuidas jääda praeguses, küllaltki usuvõõras ühiskonnas kristlaseks?

Praeguses usuvõõras ühiskonnas on kristlaseks jäämine väljakutse.

Ühiskonnas, kus eesmärgiks on kiire mõnutunne mitmesuguste tegevuste käigus, ei ole kerge leida ühendust Jumalaga ega pühenduda Piibli uurimisele, kirikus käimisele, palvetamisele, mediteerimisele ega elu üle mõtisklemisele. On vaid ihad, mida püütakse rahuldada. Jumal on selle vastand. Ühendus Temaga nõuab vastupidist mõtteviisi ja käitumist.

Minu elus toimub kristlaseks jäämine mitmel viisil. Ma käin iga pühapäev kirikus, võimalusel isegi nädala sees. See on meie jaoks kolmas käsk. See on seal põhjusega. Leida pühapäeval aega Jumala jaoks on vajalik. Kui tuleb pühapäev, siis ei tule küsida, kas ma täna lähen kirikusse, vaid tuleb lihtsalt minna. Järjepidevus annab tulemuse. Saades Jumalaga lähedasemaks hakkad iga päev elama kristlase elu.

Teiseks tuleb olla väga kangekaelne. Kui kõik sinu ümber ütlevad, et sa tegeled jamaga ning tõmba normiks, siis ära allu sellele, vaid jää endale kindlaks, ükskõik, kes su ümber ei oleks. Enesele kindlaks jäämist olen kasvatanud enda sees mehelike väärtuste arendamisega, tehes trenni, harides ennast ja tundes uhkust selle üle, mida olen saavutanud. Kindlasti ei tohi lasta ennast mõjutada väärdõpetusel. See on saatanlik ja kaval viis, kuidas head asja seest hävitada. Seetõttu peab alati uurima järele, kas vastav info on kooskõlas Jumala sõnaga. Väärdõpetus on väga ohtlik, sest see küll ei lükka tervet usku ümber, aga tüki haaval hävitab seda, kuni usk on kadunud.

Kolmas aspekt on küsimuste esitamine usu, Piibli ja maailma kohta. See on olnud mulle ka raskuseks, sest vastuse mitte kohesel leidmisel on minu enesekindlus natuke vähenenud, kuid mitte kauaks, sest olen enda küsimustele siiski vastused leidnud.

Mõnikord öeldakse, et noorus on hukas. Mida sina arvad?

Arvan, et see võib olla isegi pehmelt öeldud. Tänapäeva noorte suuremaid probleeme on tähenduse puudumine. See paneb inimesed olukorda, kus nad otsivad ning harjuvad otsima tähendust mõnust. Tavaliselt on selleks pidudel käimine, kus juuakse ennast täis ning tarvitatakse mõnuaineid. See on väga levinud minu ümber. Nii mulle tundub.

Tänapäeva noorust on mõjutanud ka liigne telefonis olemine. See on sõltuvus, mis pärsibaju arengut ja teeb õppimise raskemaks. Ma ei ütle, et nutitelefon on halb, seda ta ei ole. Seal tuleb olla teadlikult, aga kui

teadlikkus kaob, tekib sõltuvus. See seletab, miks ei tule palju noori usu juurde, sest usk nõuab keskendumist, mõtlemist ja pühendumist.

Lootus ei ole muidugi kadunud. Kõige suurem vastutus on maailma kõige tähtsama ameti pidajatel, lapsevanematel. Nemad peavad olema eeskujuks. Eeskujuks mehelike ja naiselike väärtustega, mida lapsed ise tahavad edasi kanda või näha oma sõprades ja tulevases abikaasas. Last ei saa kasvatada nagu koera või kassi. Väärtuste edastamisel on kõige olulisem, et laps saaks aru, miks asjad nii on. Tuimalt tuupimine ei tekita arusaama elust, ega usku, mis ei murdu. Üks on kindel – lootus ei ole kadunud vaatamata raskele olukorrale.

Kuidas julgustaksid neid noori, kes käivad täna veel kauge kaarega Jumalast ja kirikust mööda?

Julgustaksin noori kiriku ja usu juurde tulema ilma, et nad peaksid kohe siia jääma. Räägiksin, et tule ja proovi. Muidugi ei ole see minu soov, vaid ma lihtsalt näen, et selline meetod teeks inimese avatumaks ning ta oleks üldse nõus kirikusse tulema, usku õppima ja proovima. Ütleksin, et loe läbi maailma kõige populaarsem raamat ja siis alles ütle, kas ei või jaa. Samamoodi ütleksin, et tule koos minuga jumalateenistustele ning proovi saada ühendust Jumalaga. Proovi, sul pole midagi kaotada, ainult võita. Just nii üritaksin läheneda noorele.

Milline kirjakoht Piiblist või lausa raamat meeldib sulle kõige enam?

Piiblis on palju häid kirjakohti ja raamatuid, mis on mind erilisel mõjutanud. Toon välja piiblikoha, mis on minu arvates väga oluline, sest see mõjutab tervet arusaama kristlusest. See on Matteuse evangeeliumi kümnenda peatüki kolmekümne neljas salm rahust ja mõõgast, kus Jeesus ütleb: “Ärge arvake, et ma olen tulnud rahu tooma maa peale! Ma ei ole tulnud tooma rahu, vaid mõõka.” See on väga karm lause, sest see annab inimkonnale teada, et kõik ei ole meil lilleline ja hea. Meil on vaja saada paremaks.

Küsimusi esitas Marek Roots

Jumalateenistused

9. okt kell 10 lõikustänapühä.
16., 23. ja 30. okt kell 10.
31. okt kell 18 usupuhastuspühä.
2. nov kl 17 kolumbaariumi palvus.
6. nov kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis. Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Leeritunnid esmaspäeviti kell 18.

Piibliringid:

E. 3. okt kell 18.00 (Kersti)
 R. 7. okt kell 17.00 (Aino)
 P. 9. okt kell 11.45 (Juta)
 E. 10. okt kell 17.00 (Liive)
 E. 10. okt kell 18.00 (Kersti)
 T. 11. okt kell 17.00 (Mercede ja Kai)
 E. 17. okt kell 17.00 (Liive)
 E. 17. okt kell 18.00 (Kersti)
 R. 21. okt kell 17.00 (Aino)
 P. 23. okt kell 11.45 (Juta)
 E. 24. okt kell 17.00 (Liive)
 E. 24. okt kell 18.00 (Kersti)
 T. 25. okt kell 17.00 (Mercede ja Kai)
 E. 31. okt kell 17.00 (Liive)
 E. 31. okt kell 18.00 (Kersti)
 R. 4. nov kell 17.00 (Aino)
 P. 6. nov kell 11.45 (Juta)
 E. 7. nov kell 17.00 (Liive)
 E. 7. nov kell 18.00 (Kersti)
 T. 8. nov kell 17.00 (Mercede ja Kai)

Noorteõhtud neljapäeviti kell 19.

Info: Karl Lumiste, tel 58533242

Palve- ja ülistusõhtu on tiibhoone saalis reedel, 28. oktoobril kell 18.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekanedega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-17, kontakt: pauluseraamatupood.ee, 55506323, pauluse.raamatupood@eelk.ee

Supiköök E-L 11-13.

Uus piibliring

Esmaspäeval, 3. oktoobril kell 18.00 alustab kiriku tiibhoones tegevust uus piibliring, kus vaadeldakse, kuidas Jumal on inimajaloo jooskul teinud oma rahvaga lepinguid ja mida see meie jaoks tähendab. Piibliring saab kokku 12 korda ning seda juhatab EELK Rannu koguduse liige Kersti Raudsepp.

Pühapäevakool

Pühapäevakool laupäeviti kell 11:

2–4 aastased (Eleri Luhamets)

5–6 aastased (Nelli Vassila ja Aleksander Erstu)

I–II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

50 aastat tagasi sai Pauluse kirik elektrioreli

29. oktoobril 1972 otsustas juhatus osta kogudusele elektriorel Preludija, mida oli plaanis kasutada kuni päris oreli valmimiseni. Lootus oli ehitada Tartu Ülikooli kiriku oreli säilinud osadest Pauluse kirikule 25 kuni 30 registriga oreli. Paraku see plaan ei teostunud ja ajutine elektriorel saatis koguduse laulu 1998. aastani, mil uus digiorel Rodgers 905 vana Preludija

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Lastekoor laupäeviti kell 10.00.

Kõik uued lauljad on teretulnud!

Kontserdid

K. 26. okt kell 18 Haridusfestival.

K. 2. nov kell 19 Hingedepäeva kontsert. Vanemuise sümfooniaorkester, Vanemuise ooperikoar ja Tartu Ülikooli kammerkoor. Dirigent Martin Sildos, solistid Mati Turi (tenor) ja Hans Christian Aavik (viul), organist Ene Salumäe. Kavas: A. Pärt „Cantus in memoriam Benjamin Britten“; Arvo Pärt „Fratres“; Cyrillus Kreek „Reekviem“. Piletid 19€/17€/15€.

Pühapäevakooli väljasõit Uhti külla

16. oktoobril pärast jumalateenistust sõidavad pühapäevakooli pered Uhti miniloomaada. Minizoo pilet 8 eur. Võta ka midagi piknikuks kaasa! Anna endast teada 9. oktoobriks: pirjo.roots@eelk.ee, 5837 4941.

Eluringikeskus kutsub tutvuma

Pühapäeval, 9. oktoobril kell 13 – 15 on Eluringikeskuses (Annemõisa 2) avatud uste päevad. Üle aasta kestnud ehistustöö tulemusena on valmimas kaasaegne hooldekodu. Eeskujudeks on olnud Põhjamaade ja Saksamaa eakatekodud. Lähem info:

www.eluring.ee

Maailma suurimad luterlikud kirikud

Ajalooliselt on Põhja-Euroopa olnud luterluse kants, kuid täna on maailma suurim luterlik kirik Etioopias. Liikmeid on seal 10,4 miljonit. Ametlikult 1969. a. registreeritud kirikul oli 2007. aastal liikmeid 2,3 miljonit.

Kiiresti on kasvanud ka Tansaania luterlik kirik, mis loodi seitsme kiriku ühinemisel 1963. a. Toona oli liikmeid pool miljonit, täna 7,9 miljonit.

Alles kolmandal kohal on liikmete arvu poolest Rootsi luterlik kirik (5,9 miljonit), järgnevad Indoneesia (5,7), India (4,4) ja Madagaskar (4,0 milj). Napilt kõige rohkem luterlasi on veel Saksamaal, kuid sealsed 10,8 miljonit luterlast jagunevad erinevate luterlike kirikute vahel.